

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Szabó József

Cím:

A kőkorszaki remetebarlangtól
a távfűtéses házakig

Forrás:

Kiállítás a Néprfrontklubban a II. kerület történetéről

Magyar Nemzet
(Hely)

1961. Dec. 10.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

708

Idő

1961

Személy

Helyszám

Hazafias Néprfront II. ker. Binsztrógi
Központ

Művészi fényképre esik tekintetünk, amint belépünk a Hazafias Néprfront II. kerületi bizottságának klubtermébe. A tízezer év előtti emberek lakóhelyét, a budai Remetebarlangot mutatja be a kép a Budapesti Történeti Múzeum és a Hazafias Néprfront kiállításán, amely »a II. kerület története az őskortól — napjainkig« címmel nyílt meg a néprfrontbizottság Keleti Károly utca 22. számú székházában.

Egy teremben elfér a kerület története képekben, kömlékekben, régi dokumentumokban. Mégis új utat teszünk meg a szoba egyik sarkától a másikig. Néhány tábló, szövegmagyarázattal és képpel egész évszázadokat vonultat fel. A kőkorszak patintott, kőből készített munkaeszközei voltak a Remetebarlang lakóinak használati tárgyai. A szomszédban viszont már római kori őrtorony maradványait látjuk képpen s arról is értesülünk, hogy a mai Bem tér környékén éppen úgy temetkeztek a rómaiak, mint Aquincumban vagy Óbudán. A Lukácsfürdő környékén talált mérföldkő az Aquincumtól vezető és Pannónia felé irányuló országútnak volt jelzőköve.

A hegyi élet Budán, a Rózsadomb, a Vihar- és Csúcshegy környékén, Rézmálon és Zöldmálon már a III—IV. században megélenkült. A barbar betörések és a gazdasági romlás a budai hegyekbe kényszerítette a Duna partján élő őslakókat. A középkorban önálló közösségek alakultak Felhézis fölött s lakói mezőgazdasági és szőlőkultúrát teremtettek a budai hegyekben. A fürdők környékén viszont tovább fejlődött az élet. Itt is önálló mezővárosok alakultak, Felhézis, Gézavására, de ugyanakkor a Lukácsfürdő helyén ispotályos lovagok építettek négytornyú várat. Ez a XII. században történt. Egy évszázaddal utóbb ugyanitt királyi ház is állott.

A török korban Gül Baba teremti meg, mint a bektási török szerzetesrend főnöke, a rózsadombi virágkultúrát. Ve-

lis bejről nevezik el a Császárfürdő ösét.

Színes kályhaszemek, perzsa findzsák és egyéb égetett színes edények idézik a török idöket. Gülbaba türbéjének környéke is megelevenedik néhány képben. A Királyfürdő Musztafa basa építkezö kedvét bizonygatja. Eredetileg Kakaskapu fürdöjének nevezték.

A török hódoltság alól felszabadult Budán horvát robotosok települnek meg. A mai Horvát utca egyes részei még hasonlítanak az eredeti település látképehez. De a múlt század jelentös építkezéseit is ott láthatjuk a táblókon. 1845: Ganz Ábrahám üzemet telepít a mai Ganz utcában. Megépül a lipótmezei elmeógyógyintézet, a Marcibányi téri új lövölde, a Statisztikai Hivatal, a Szölészeti Kutatóintézet. Akkoriban a Keleti Károly utcát Oszlop utcának nevezik.

Mártírok búcsúüzenetét olvassuk a Margit körüti katonai fogház börtönfaláról készült fényképen. A késöbb kivégzett Löschér Márton 1919. december 17-én a falra vési búcsúsorait életétöl: »Büszkén megyek meghalni elveimért...«

Buda a felszabadulás pillanatában: romokban a Regentpalota, rom és rom a Mártírok útján és a Vízivárosban, mesteremberek, halászok egykori településének helyén.

És a II. kerület napjainkban? Az Árpád fejedelem útján modern bérházak, a Zsigmond téri malmok helyén széles park szélén 242 távfűtéses lakással büszkélkedö, szép és sokemeletes ház sor (épült 34 millió forintból 1956-ban!), a Pasaréten egykor hosszú rét-ség helyén ugyancsak modern ház sor s mindenfelé a kerületben, a Duna-parton és házak között művészi szobrok, Medgyesy Ferencötöl, Beck Ö. Fülöptöl, Istók Jánostöl. Filmstúdió épült a Pasaréten és, korszerű sportstadion a nagy, munkás sportklub, a Vasas sportolói számára, a Regent romjai helyén pedig a Rózsadomb kapujában két korszerű palota. És még továbbfejlödik a II. kerület, így igéri a kiállítás is.

Szabó József